Prima instanță:Judecătoria Bălți, sediul Central (judecător: Eduard Balan)
Dosarul nr. 2a-917/2023

C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

07 martie 2023 mun. Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Elena Grumeza
Judecători Dumitru Corolevschi și Natalia Chircu
Grefier Radmila Roșca, Natalia Pasat

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de Dragoșciuc Mihaela împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Central, din 01 august 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Dragoșciuc Mihaela către SA,,FEE-Nord" cu privire la anularea ordinului, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată;

C O N S T A T Ă :

Argumentele participanților la proces:

1. La 03.07.2023, reclamanta s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către SA,,FEE-Nord" cu privire la anularea ordinului, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii a indicat că, la 16.06.2023 în baza ordinului nr.0-55 a SA,,FEE-Nord", reclamanta a fost sancționată cu sancțiune disciplinară-avertisment.
3. Astfel, indică că, în baza contractului individual de muncă nr. 10 din 03.08.2015 și ordinului nr.11-c din 03.08.2015 a SA,,FEE-Nord" a fost angajată în funcția de contabil de categoria a II la SA,,FEE-Nord" sediul central.
4. Indică că, ulterior în baza ordinului nr. 6-c din 04.01.2016 a fost transferată în funcția de contabil de categoria I, iar la 04.12.2018 a fost transferată în funcția de contabil- șef adjunct.
5. Menționează că, la 21.10.2021 în urma unor neînțelegeri cu conducerea SA"FEE Nord", în baza unor temeiuri create artificial, a fost concediată ilegal conform Ordinului nr. 79-c privire la concediere în legătură cu reducerea statelor de personal" în temeiul art.86 alin.(1) lit.c) Codul Muncii, însă la

12.09.2022, prin hotărârea Judecătoriei Bălți a fost restabilită în funcție cu anularea ordinului menționat.

6. Reclamanta indică că, pe perioada activității în cadrul SA„FFF-Nord" din partea administrației nu au fost formulate obiecții, reclamanta nefiind supusă răspunderii disciplinare în cadrul activității, exercitând atribuțiile de serviciu și obligațiunile funcționale conștiincios, respectând întocmai normele de muncă prestabilite inclusiv prin regulamentul intern al entității, din contra fiind onorată cu diplomă de onoare pentru exercitarea unei activități prodigioase, pentru succesele obținute în activitate, pentru un înalt grad al profesionalismului la executarea obligațiilor sale pentru competență și responsabilitate.
7. Mai indică că, odată cu restabilirea în funcție prin hotărârea Judecătoriei Bălți, în scop de răzbunare, din partea administrației reclamanta era impusă în mod ilegal de a îndeplini obligațiuni de serviciu suplimentare atât a personalului lipsă (gestionar depozit), cât și a obligațiunilor de funcție care erau lipsă în statele de personal (contabil-șef), fără emiterea ordinelor corespunzătoare și fără ca aceste obligațiuni să fie introduse în fișa de post a reclamantei, la fel, reclamanta indică că, a fost impusă să semneze fișa de post a contabilului-șef care deja numai avea forță juridică.
8. La fel, indică că, la 22.03.2023 prin ordinul O-14 reclamanta a fost sancționată, legalitatea acestuia la moment fiind examinată de către Judecătoria Bălți. Astfel, reclamanta consideră că, s-a creat artificial în privința acesteia o atitudine ostilă din partea administrației, având drept scop aplicarea față de reclamantă a sancțiunilor disciplinare, fiind prezent la locul de muncă hărțuirea atât morală cât și psihologică.
9. La 17.05.2023 de la e-mailul pârâtului ***** la emailul de serviciu al reclamantei ***** a parvenit o scrisoare de la secretarul comisiei, prin care a fost anunțată despre instituirea unei comisii de anchetă în baza Ordinului nr. 0-42 din 16.05.2023, care examina nota de serviciu nr.ct69 din 15.05.2023 a contabilului-șef privind presupusele incorectitudini a operațiunilor contabile, în acest context fiindu-i solicitat reclamatei prezentarea în scris timp de 5 zile lucrătoare de la data recepționării solicitării, a explicațiilor asupra tuturor aspectelor invocate în nota de serviciu.
10. Mai indică că, la 24.05.2023, a remis în adresa de email a secretarei comisiei de anchetă instituită în baza Ordinului nr.0-42 din 16.05.2023 laura.turcan@fee-nord.md explicația asupra aspectelor invocate în nota de serviciu.
11. Menționează că, la 28.01.2021, conform ordinului O-12, funcția de contabil-șef a fost redusă și la 29.12.2022, prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul central nr.

Dosar 2-21095639-09-2-2506202, reclamanta a fost restabilită în statele de personal. Totodată, indică că, conform scrisorii nr. 06-523 din 06.06.2023, la situația din 20.10.2023, în statele de personal nu exista funcție de contabi1-șef, motiv din care afirmarea Societății de audit Consulting-Modern, precum și a comisiei de anchetă referitor la faptul că în perioada de referință a îndeplinit funcția de contabil șef o consideră ilegală, din moment ce această funcție nu există în statele de personal, având în vedere că, conform statelor de personal, în contabilitate există funcția de șef secție evidență contabilă, care asigură organizarea corectă a evidenței contabile în conformitate cu prevederile Legii contabilității și a alor acte normative ce reglementează domeniul respectiv. Astfel, consideră că, conform fișei de post a contabilului- șef adjunct, reclamanta poate substitui funcția de contabil- șef(care era redusă), de contabil, însă nicidecum altă funcție.

12. Reclamanta consideră că, nu corespund realității explicațiile lui Cojocaru Antonina precum, că reclamanta a dat indicații ca această factură să fie luată la evidență, fiind remarcă în legătură cu această factură(facturile de energie electrică de la producătorii de energie) este că, reclamanta nu se implică în verificări, unde aceasta indică că, au fost emise în perioada când reclamanta nu activa, mai mult ca atât, Cojocaru Antonina fiind stabilită ca persoana responsabilă de verificarea și semnarea acestor facturi, unde ultima le semna și le repartiza spre a fi contabilizate lui Midrigan Rodica. Astfel, indică că, a semnat electronic factura din cauză, doar după ce am fost înștiințată de către Cojocaru Antonina că este corectă, însă ulterior a renunțat de la această practică de a semna facturile de la producători în e-factura, această obligațiune revenindu-i contabilei Cojocaru Antonina.

13. Referitor la afirmația contabilei Midrigan Rodica, precum că, facturile se luau la evidență după semnarea acestora în e-factura, indică că, toate facturile de la producătorii de energie electrică până a fi contabilizate erau verificate de către contabila Cojocaru Antonina, auditor și directorul-general interimar. Astfel, consideră că, se atestă încălcarea de către Midrigan Rodica și Cojocaru Antonina a clauzelor fișelor de post care stipulează că asigură reflectarea corectă a operațiunilor economice în evidență contabilă ...", precum că sunt responsabile de: ”exercitarea conștientă a obligațiunilor funcționale în strictă conformitate cu Regulamentul intern al Societății și a altor acte normative”, ”calitatea documentelor elaborate și a documentelor parvenite spre executare”, ”informarea personalului ierarhic superior despre problemele apărute în procesul de activitate, soluționarea cărora depășesc atribuțiile de serviciu”. La

fel, consideră că, a fost încălcat și ordinul O-18 din 15.02.2018 " Cu privire la circulația documentelor", care prevede că, conform p.3 "Directorului-general îi sunt prezentate documentele primare care necesită transferuri de mijloace financiare ...".

14. Referitor la obligațiunea de depunere a Declarației TVA-12 indică că, conform fișei de post, reclamanta este responsabilă de raportările la statistică și ANRE și nu de raportările fiscale. La fel, consideră că, comisia de anchetă fără vreun temei juridic a stabilit că, reclamanta este responsabilă de Declarația TVA-l2 și că, a încălcat prevederile atât a unei fișe de post de contabil- șef, cât și Ordinul intern cu nr. O-37 din 14.02.2022, care a fost adus la cunoștința reclamantei la 20.10.2022, pe când data de depunere a Declarației era data de 15 a fiecărei luni, considerând faptul dat ca contrar legii Codului fiscal.

15. Mai indică că, Declarația TVA-12 a fost depusă de contabila Cojocaru Antonina, unde una din sarcinile de bază a căreia conform Fișei de post este asigurarea reflectării corecte a operațiunilor economice, participă la pregătirea datelor(rapoarte, dări de seamă, informații) către instituțiile abilitate, fiind responsabilă de calitatea documentelor elaborate și a documentelor parvenite spre executare.

16. La fel, reclamanta menționează că, la momentul depunerii Declarației date se afla în concediu medical. Astfel, comunicând cu directorul precum și cu contabilul SRL"Sadoveanu" i s-a comunicat că, careva solicitări din partea contabilului-șef sau a administrației SA,,FFF-Nord" de a anula factura dată nu au parvenit, aceasta fiind la moment valabilă, iar pe platforma e-factura fiind arhivată cu statut /finisat/. Totodată, indică că, Cojocaru Antonina verificând factura dată, a repartizat-o spre contabilizare contabilei Midrigan Rodica, fără a o remite spre verificare auditului și directorului-general interimar pentru avizare, sintagma NON-LIVRARE fiind considerată corectă. Astfel, contabila Rodica Midrigan a contabilizat această factură fără a se expune asupra sintagmei "NON-LIVRARE", unde concomitent, Cojocaru Antonina a emis Declarația TVA-12, fără a verifica totalitatea de facturi primite în perioada de referință, fără a solicita aprobarea auditului.

17. Mai indică că, la 13.03.2023 soția contabilului- șef Grăjdianu Cristina a fost sancționată disciplinar prin ordinul O-40 din 13.05.2023 pe baza notei de serviciu depusă de întreg colectivul OC Balti, inclusiv și de către reclamantă, considerând acest fapt ca o răzbunare a contabilului-șef împotriva reclamantei.

18. Menționează că, Nota de serviciu a fost depusă de contabilul-șef Grăjdianu Viorel la 15.05.2023, care poate fi considerată ca data constatării abaterii

disciplinare, motiv din care consideră că, data emiterii ordinului de sancționare trebuia să fie cel târziu 14.06.2023 inclusiv și nu 16.06.2023. Astfel, consideră că, ordinul nr. O-55 din 16.06.2023 este ilegal, deoarece a fost emis în baza unei anchete de serviciu formale, neobiective cu scop de răzbunare și nu a fost depus un minim efort pentru stabilirea tuturor circumstanțelor, ordinul de sancționare fiind adus la cunoștința reclamantei prin intermediul Serviciului resurse umane, iar materialele anchetei de serviciu nefiindu-i aduse la cunoștință.

19. Consideră că, în perioada aflării în litigiu cu pârâtul, în legătură cu emiterea ordinului contestat, i-a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională de 22 de ani, fapt care i-a adus un prejudiciu moral și înjosită reputația profesională.

20. La fel, reclamanta consideră că, ordinul de sancționare a fost emis unilateral, fără ca aceasta să fi comis vreo abatere disciplinară, care în modul prevăzut de lege să fie constatată ca atare și reținută de legiuitor ca fiind abatere disciplinară, or, indicarea în acesta a prevederilor art.210 alin.(1) lit.a) Codul Muncii consideră că, poartă un caracter procedural general, care indică tipul de sancțiune disciplinară, modalitatea , termenii de aplicare, nu însă și temeiul de drept al încălcării disciplinare care generează sancțiunea disciplinară.

21. Solicită ,anularea ordinului SA,,FFF-Nord" nr.O-55 din 16.06.2023 privind sancționarea disciplinară a ex-contabilei șef adjunct al SA,,FFF-Nord" Dragoșciuc Mihaela și încasarea din contul SA,,FFF-Nord" în beneficiul reclamantei a prejudiciului moral în mărime a două salarii de funcție.

22. Prin ***cererea de majorare a cuantumului pretențiilor***, reclamanta și reprezentantul acesteia au solicitat încasarea din contul SA,,FFF-Nord" în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10000 lei.

Poziția instanței de fond:

23. Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 01 august 2023 cererea de chemare în judecată formulată de Dragoșciuc Mihaela către SA,,FEE-Nord" cu privire la anularea ordinului, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă.

Solicitarea și argumentele apelantei :

24. La data de 10 august 2023 apelantul Dragoșciuc Mihaela prin intermediul avocatului Dulgher Dumitru, nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, a înaintat o cerere de apel nemotivat asupra hotărîrii Judecătoriei Judecătoriei

Bălți, sediul Central din 01 august 2023, iar la 23 noiembrie 2023 a depus o cerere de apel motivat prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie dispusă admiterea acțiunii civile.

25. În motivarea cererii de apel suplimentar, reprezentantul apelantului a indicat faptul că, hotărârea respectivă este una neîntemeiată și pasibilă casării pe motiv că circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii nu au fost constatate şi elucidate pe deplin iar normele de drept material au fost încălcate și aplicate eronat, reieșind din următoarele considerente.

26. Menționează faptul că, instanţa de fond eronat a statuat la baza hotărîrii prevederile art. 209 alin. (2) Codul muncii care prevede că sancţiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activităţii economico-financiare - după expirarea a 2 ani de la data comiterii. În baza acestei norme a concluzionat că ordinul emis în privinţa apelantei de aplicare a sancţiunii disciplinare - avertisment la 16.06.2023, ar fi fost emis în interiorul termenului legal, or acesta urma a fi emis în termen de 2 ani de la data comiterii.

27. Drept urmare, instanţa de fond nu a atras atenţie la faptul că în cauza civilă nu este prezent nici-un raport de audit sau decizie a unui organ care este abilitat să efectueze controlul activităţii economico- financiare (ex.Curtea de Conturi) prin care s-ar fi stabilit incorectitudinea operaţiunilor contabile ce vizează semnarea facturii fiscale nr. ***** din 18.10.2022 de către apelantă. Or, SA ”Consulting-Modern” SRL a efectuat un control de audit asupra activităţii economico-financiare a Societăţii şi a venit cu recomandări în vederea redresării situaţiei emiterii acestei facturi fiscale, propunînd executarea corectării necesare în registrele de vînzări-cumpărări şi corectarea necesară prin reflectarea corectă în Declaraţia privind TVA a lunilor 09 şi 10-a anului 2022.

28. Astfel, consideră că urmează de stabilit diferenţa dintre aceste două activităţi: de control şi cele de audit care nu se suprapun din următoarele motive: 1) controlul se realizează în scopul de a identifica nereguli, situaţii critice cu caracter disciplinar, contravenţional şi infracţional, iar pe baza rezultatelor constatate se iau măsurile ce se impun pentru corectare şi eliminare. Controlul este supus auditului, fiind un standard al acestuia; 2) auditul se organizează pentru efectuarea de analize economico- financiare de către persoane specializate în reţeaua lor profesională pentru identificarea lipsurilor, iar ca rezultat al auditului se propun soluţii viabile de optimizare, fără a fi sancţionate persoanele sau faptele consemnate în documentul final.

29. La caz, consideră aplicabilă norma conţinută la alin. (1) art. 209 Codul muncii care prevede că sancţiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai tîrziu de o lună din ziua constatării

ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical. Astfel, instanţa de fond nu a luat în consideraţie că nota de serviciu a fost depusă de contabilul-şef Grajdianu Viorel la data de 15.05.2023, care poate fi considerată ca dată a constatării abaterii disciplinare. Deci, conducînsu-mă de norma menţionată data limită de emitere a ordinului de sancţionare era 14.06.2023, şi nicidecum - 16.06.2023.

30. La fel, susține că prima instanţă nu s-a expus asupra legalităţii efectuării anchetei de serviciu, or, prin ordinul nr. O-42 din 16.05.2023 ”Privind formarea comisiei de anchetă pentru examinarea Notei de serviciu nr.ct.din 15.05.2023 a contabilului-şef” ancheta urma să fie efectuată în termen maxim de 20 zile, fiind prelungită pînă la data de 09.06.2023, potrivit ordinului nr. O-52 din 06.06.2023. Însă termenul indicat de către directorul general interimar nu a fost respectat de către membrii comisiei,ceea ce dovedeşte incontestabil abuzul în acţiunile lor.

31. Totodată, menționează că nu i-au fost aduse la cunoştinţă materialele anchetei efectuate în privinţa sa. Astfel, circumstanţele enumerate dovedesc că scopul aşa numite-i ”anchete de serviciu” a fost unul de răzbunare, bazat pe temeiuri formale, subiective şi fără a se depune măcar vre-un efort pentru stabilirea situaţiei de fapt.

32. La caz, accentuează că instanţa de fond nu s-a expus asupra argumentului invocat în acţiunea în judecată ce vizează îndeplinirea/neglijenţa obligaţiilor de serviciu a tuturor contabililor implicaţi. Este important a delimita acţiunile efectuate de fiecare contabil la semnarea, contabilizarea facturii date şi depunerea Declaraţiei TVA-12, care ar putea fi considerate incorecte. Factura fiscală nr. ***** din 18.10.2022 a fost semnată de către aceasta, însă Cojocaru Antonina a fost cea care are obligaţia de o analiza şi a o contabiliza. La fel, Cojocaru Antonina verificînd factura dată a transmis-o spre contabilizare contabilei Midrigan Rodica şi nu a remis-o spre verificare auditului şi directorului general interimar pentru avizare (contrar prevederilor ordinului nr. O-18 din 15.02.2018). Din acţiunile acesteia, rezultă că dînsa a acceptat sintagma NON- LIVRARE ca fiind veridică. La rîndul său, contabilizînd factura dată contabila Midrigan Rodica la fel nu s-a expus asupra sintagmei NON-LIVRARE, considerînd-o legală.

33. Drept urmare a şirului de idei invocate, se va indica că instanţa de fond eronat a indicat precum că apelanta ar fi fost responsabilă pentru depunerea Declaraţiei TVA-12. Or, aceste concluzii contravin Fişei de post a funcţiei contabilei Cojocaru Antonina (ediţia 01/2020 din 20.01.1011; starea în vigoare) prin care în sarcinile de bază a acesteia intră :”asigurarea reflectării corecte a operaţiunilor economice”, ”participă la pregătirea datelor (rapoarte, dări de

seamă, informaţii) către instituţiile abilitate”, fiind responsabilă de ”calitatea documentelor elaborate şi a documentelor parvenite spre executare”.

34. Mai mult, concluziile primei instanţe în latura dată contravin Fişei de post pentru funcţia sa potrivit căreia este responsabilă pentru raportările la statistică şi ANRE, şi nici sub o formă nu depune declaraţii fiscale, cum ar fi Declaraţia TVA-12.

35. Totodată, instanţa de fond eronat a preluat poziţia anchetei de serviciu prin care i-au fost incriminate neexecutarea sarcinilor contabilului-şef potrivit Fişei de post Contabil-Şef în cadrul SA ”FEE-Nord”. În primul rînd, la data pretinsei încălcări o asemenea Fişă de post nu mai există, deoarece nu există o asemenea funcţie, şi în cel de-al doilea rînd, faptul că a luat cunoştinţă cu Fişa de post a contabilului-şef la 12.09.2022 nu denotă că ar fi obligată să îndeplinească sarcinile indicate acolo şi să poarte răspundere pentru neîndeplinirea lor.

36. La fel, consideră că un moment important omis de instanţa de judecată este că factura fiscală pînă în prezent nu a fost anulată de emitent SRL ”Sadoveanu”, iar contabilul şef a efectuat rectificările de rigoare în Declaraţia TVA 12., în baza art. 188 Cod fiscal, graţie recomandărilor misiunii de audit.

37. Totodată, cu titlu de consecinţă se va indica asupra prevederilor lit. b), d) şi f) alin. (2) art. 10 din Codul muncii care stipulează expres că

”(2) Angajatorul este obligat:[...]

b)să respecte clauzele contractelor individuale de muncă;[.]

d)să acorde salariaţilor munca prevăzută de contractul individual de muncă şi un permis nominal de acces la locul de muncă;

f) să asigure respectarea demnităţii în muncă a salariaţilor;”

38. Astfel,sintetizînd cele relatate supra, solicită admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărîrii Judecătoriei Bălţi sediul Central de la 01 august 2023, cu pronunţarea unei noi decizii potrivit modului stabilit pentru prima instanţă prin care să fie admisă acţiunea civilă înaintată.

39. În drept, cererea de apel a fost formulată în temeiul dispoziţiilor legale a art.art 357, 358, 360 alin. (1) lit. a),362, 364, 365, 385 alin. (1) lit.c) Cod de procedură civilă.

Poziția Intimatului:

Argumentele referinței depuse de intimatul SA”FEE-Nord” asupra cererii de apel înaintate:

40. La data de 25 ianuarie 2024 reprezentantul intimatului SA”FEE-Nord”-Zabulica Vladimir a depus referință la cererea de apel prin care a solicitat respingerea ca neîntemeiată a cererii de apel cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

41. Concomitent a precizat că,prima instanţă absolut întemeiat a respins acţiunea înaintată de către Mihaela Dragoşciuc, bazându-se pe prevederile legale

incidente cauzei deduse judecăţii, enumerând atât prevederile legale, cât şi aprecierile echidistante ale circumstanţelor cauzei deduse judecăţii.

42. În temeiul circumstanțelor invocate, apelul înaintat de către Mihaela Dragoşciuc este neîntemeiat, bazat doar pe aprecierile subiective unilaterale ale apelantei, fără o delimitare clară a posibilelor încălcări procedurale sau materiale ale primei instanţe, iar argumentele invocate de către apelantă se bazează doar pe faptul dezacordului cu soluţia data de instanţă, fără a fi motivată din punctul de vedere a încălcărilor şi încadrărilor juridice.

43. În acest sens, consideră nemotivate motivele apelului declarat de către apelantă, ținînd cont de următoarele motive, și anume:în partea ce ţine de termenul de aplicare a sancţiunii disciplinare (pct. 1 şi 2), reține că în conformitate cu prevederilor art.209 Codul Muncii: „*Sancţiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat dupa constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai târziu de o lună din ziua constatării ei* (data constatării - 15.06.2023, data aplicării sancţiunii - 16.06.2023).

44. Suplimentar, invocă faptul că, deoarece sancţiunea disciplinară a fost aplicată în urma reviziei sau a controlului activităţii economico-financiare (control efectuat de către SRL„Consulting-Modem"), suntem clar în prezenta excepţiei prevăzute la alin.(2) a art.209 Codul Muncii: „ *...după expirarea a 2 ani de la data comiterii."*

45. Astfel, reclamanta neîntemeiat şi neargumentat interpretează prevederile Codului Muncii referitoare la termenul de aplicare a sancţiunii disciplinare, nefacând diferenţă între data comiterii abaterii (data semnării facturii), data constatării acesteia (data când comisia a prezentat procesul verbal din 15.06.2023) şi data aplicării sancţiunii disciplinare (16.06.2023) şi, mai mult ca atât, neluând în consideraţie aspectele ce ţin de controlul activităţii economico-financiare efectuat de către compania de audit „Consulting-Modem" S.R.L.

46. Consideră că instanța de fond s-a expus detaliat asupra anchetei de serviciu desfăşurate cu enumerarea detaliată a tuturor circumstanţelor, probelor și explicaţiilor din cadrul anchetei.

Argumentele părților:

47. Apelanta Dragoșciuc Mihaela în cadrul ședinței instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel în temeiul argumentelor invocate .

48. Reprezentantul apelantei Dragoșciuc Mihaela – avocata Boguțchi Snejana în cadrul ședinței instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel conform argumentelor invocate în aceasta, casarea hotărîrii primei instanțe , cu pronunțarea unei noi soluții prin care acțiunea să fie admisă.

49. Reprezentantul intimatului SA"FEE-Nord" – Zabulica Vladimir în cadrul ședinței instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel înaintate de Dragoșciuc Mihaela cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

Aprecierea instanței de apel:

50. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat de Dragoșciuc Mihaela prin intermediul avocatului Dulgher Dumitru și va menține hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 01 august 2023, reieșind din următoarele considerente:

51. Potrivit prevederilor art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

52. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 01 august 2023, iar cererea de apel a fost declarată la 10 august 2023(potrivit f.d.116), prin urmare cererea de apel este declarată în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

53. Luând în considerație că, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 66-75/132 din 01.03.2019 a fost republicat Codul Civil al Republicii Moldova, în vigoare din data republicării la examinarea prezentului litigiu instanța de judecată va aplica prevederile Codului Civil nr. 1107-XV din 06.06.2002, în vigoare din 01.03.2019.

54. În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

55. În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

56. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care

au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

57. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

58. În acord cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

59. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

60. Iar norma consacrată la art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

61. Din conținutul celor relatate Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă reieşind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

62. Colegiul civil relevă faptul că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, ținînd cont de rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei,

nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

63. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

64. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de aşi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

65. În acest context, Colegiul judiciar consideră că prima instanță a ținut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat şi legislația în vigoare.

66. Astfel, Colegiul civil constată că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat o apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, hotărârea fiind legală şi întemeiată.

67. Astfel, conform art. 5 alin. 1) CPC, Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

68. Potrivit art.4 Codul Muncii ” Raporturile de muncă şi alte raporturi legate nemijlocit de acestea sînt reglementate de Constituţia Republicii Moldova, de prezentul cod, de alte legi, de alte acte normative ce conţin norme ale dreptului muncii, şi anume de:a) hotărîrile Parlamentului;b) decretele Preşedintelui Republicii Moldova;c) hotărîrile şi dispoziţiile Guvernului; d) actele referitoare la muncă emise de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, de alte autorităţi centrale de specialitate, în limita împuternicirilor delegate de Guvern;e) actele autorităţilor publice locale;f) actele normative la nivel de unitate;g) contractele colective de muncă şi convenţiile colective; precum şi h) de tratatele,

acordurile, convenţiile şi alte acte internaţionale la care Republica Moldova este parte.

69. Conform dispozițiilor art.206 alin.(1) lit.a) Codul Muncii, pentru încălcarea disciplinei de muncă, angajatorul are dreptul să aplice faţă de salariat următoarele sancţiuni disciplinare:a) avertismentul.

70. În acest sens, potrivit probatoriului cauzei rezultă faptul că, la 15.05.2023, contabilul-șef Grăjdianu Viorel a depus pe numele directorului-general interimar al SA„FEE-Nord”, notă de serviciu prin care a indicat că, efectuând controlul corectitudinii operațiunilor și a faptelor contabile pentru perioada anului 2022 a identificat factura fiscală non livrare ***** din 18.10.2022 eliberată de către agentul economic SRL”Sadoveanu” contabilizată și semnată neîntemeiat în evidența contabilă. Astfel, indică că, semnarea și contabilizarea acestei facturi a dus la trecerea în debit TVA eronat și neîntemeiat a sumei de 3143,71 lei și a prezentării eronate a dării de seamă TVA-12 care este pasibilă sancționării de către Serviciul Fiscal de Stat, solicitând elucidarea cazului și inițierea unei anchete de serviciu.

71. În acest context, prin ordinul directorului-general interimar al SA„FEE-Nord” nr.O-42 din 16.05.2023 a fost ordonat formarea comisiei de anchetă în vederea examinării notei de serviciu din 15.05.2023, care va efectua ancheta în baza actelor, explicațiilor în termen de maxim 20 zile.

72. Subsidiar, potrivit procesului-verbal nr.1 al ședinței comisiei de anchetă, în urma examinării notei de serviciu din 15.05.2023, comisiei i-a apărut un șir de întrebări și neclarități cum ar fi: Cine a fost persoana responsabilă pentru ținerea evidenței contabile și a întocmirii raporturilor financiare inclusiv declarația TVA-12 pentru perioada lunii octombrie 2022?, De către cine a fost introdusă factura fiscală ***** din 18.10.2022 în programa 1C al întreprinderii și la indicația cui?, Din care motiv factura fiscală ***** din 18.10.2022 cu sintagma non livrare la pct.7 redirijări a fost semnată și introdusă în declarația TVA-12 din data 25.11.2022?, Unde pentru clarificarea aspectelor, comisia a decis de a pune în sarcina secretarului comisiei L.Țurcan de a înainta solicitare de a prezenta în termen de 5 zile explicații scrise cu privire la întrebările apărute în cadrul ședinței către contabila Cojocaru Antonina, contabila Midrigan Rodica și fosta contabilă Șef adjunct Dragoșciuc Mihaela.

73. Suplimentar, la aceiași dată, de către secretarului comisiei de anchetă L.Țurcan au fost înaintate întrebările stabilite în ședința comisiei din 17.05.2023 în adresa contabilei Cojocaru Antonina, contabilei Midrigan Rodica și fostei contabile Șef adjunct Dragoșciuc Mihaela.

74. Prin răspunsul contabilei Cojocaru Antonina din 23.05.2023 către comisia de anchetă, s-a indicat că, responsabilă pentru ținerea evidenței contabile și întocmirea rapoartelor financiare, inclusiv raportul cu privire la Declarația TVA în luna octombrie 2022 era contabila șefă-adjunctă Dragoșciuc Mihaela. Astfel, a menționat că, la revenirea în funcție de contabilă-șefă adjunctă SA,,FEE-Nord" Dragoșciuc Mihaela a rugat să i se întoarcă volumul de lucru pe care l-a efectuat până la eliberare, însă la scurt timp s-a răzgândit și a decis ca facturile fiscale cu privire la procurarea energiei electrice să fie introduse în programa 1C de cei care s-au ocupat cu îndeplinirea funcției date în lipsa sa adică contabila Midrigan Rodica. Menționează că, factura fiscală ***** din 18.10.2022 a fost introdusă în programa 1C de către contabila Midrigan Rodica la indicația contabilei-șefă adjunctă Dragoșciuc Mihaela.

75. În aceeași ordine de idei, la data nominalizată, contabila Midrigan Rodica a depus răspunsuri la întrebările comisiei de anchetă în care a indicat că, după restabilirea în funcție de contabilă-șef adjunct, a fost anunțată că responsabilă de Secția Evidență Contabilă este Dragoșciuc Mihaela. Astfel, indică că personal nu a fost responsabilă și nu a fost implicată în întocmirea dărilor de seamă și a rapoartelor financiare, declarația TVA-12, raportare pentru luna octombrie și nu cunoaște cine le-a întocmit și cine le-a prezentat organelor abilitate. La fel, indică că, la revenirea contabilei șef-adjunct, Midrigan Rodica a renunțat la contabilizarea facturilor de energie electrică și nu le înregistra în programa 1C din cauza că pe energie electrică erau probleme cu cantitatea și valoarea energiei electrice pe dezechilibrare și faptul că, avocatul ei a zis că pentru perioada care a lipsit reclamanta nu poartă răspundere. Astfel, indică că, tot ce este legat de energie electrică a fost introdusă în programa 1C de către Midrigan Rodica. Mai indică că, la reducerea funcției de contabilă șef-adjunct lucrul mergea în felul următor: Midrigan Rodica introducea facturile în programă după ce Cojocaru Antonina verifica cantitatea din factura pentru energie electrică pe baza actului de energie electrică întocmit și semnat de Seția deservire consumatori, la fel indică că, executa și achitările pentru energia electrică. Mai indică că, la revenirea contabilei șefe, ultima a zis ca Midrigan Rodica să lucreze cum a lucrat fără ca să o implice pe reclamantă în proces. Mai indică că, factura a fost primită prin sistemul e-factura și semnată de contabilul șef adjunct după ce a fost verificată, a primit factura pentru a o lua la evidență.

76. Astfel, în temeiul explicațiilor reclamantei din 24.05.2023 adresată comisiei de anchetă, ultima a indicat că, în postura de contabil șef adjunct nu avea dreptul de a da careva indicații la introducerea facturii, aceasta luând la evidență doar

facturile pe materiale și servicii, iar facturile de la producătorii de energie electrică era verificate, semnate și contabilizate de către Cojocaru Antonina și Midrigan Rodica, astfel, factura fiscală ***** din 18.10.2022 în programa 1C a fost inserată de către Rodica Midrigan. Cât privește Declarația TVA-12, indică că, nu cunoaște de către cine a fost emisă, deoarece din 23.11.2022-30.11.2022 se afla în concediu medical. Totodată, menționează că, orice operațiune efectuată în programa 1C are autor și redactor, fiind cunoscut de către cine a fost emisă și semnat raportul Declarația TVA. Consideră că, greșeala fiind depistată până la efectuarea controlului fiscal și până la emiterea unei decizii, reclamanta avea dreptul legal de a efectua corectările necesare, or, efectuarea unei corectări în astfel de condiții nu se consideră abatere pasibilă sancționării.

77. La 05.06.2023 președintele comisiei de anchetă a depus pe numele directorului-general interimar al SA„FEE-Nord” demers prin care a solicitat prelungirea termenului pentru examinarea Notei în cauză până la 12.06.2023. Astfel, prin ordinul directorului-general interimar al SA„FEE-Nord” nr.0-52 din 06.06.2023 termenul de efectuare a anchetei a fost prelungit până la 09.06.2023.

78. La data de 08.06.2023 de către SA”Consulting-Modern”SRL a fost întocmită Notă de audit nr.471/06-2023, care în raport cu contabilizarea facturii fiscale ***** din 18.10.2022 a indicat că, transportarea activelor fără transmiterea dreptului de proprietate, s-a primit/eliberat factura fiscală cu indicarea mențiunii ”Non livrare” la care nu s-a avut obligația de a achita sau lua în cont TVA conform facturii ”Non livrare”.

79. În acest sens, a menționat faptul că, dacă contabilul eronat a înregistrat și achitat TVA până la exercitarea controlului fiscal prin metoda verificării totale și sau restituirii TVA, este obligațiunea de executare a corectării necesare în registrele vânzări-cumpărări și exercitarea corectării necesare prin reflectarea corectă în Declarația privind TVA a lunilor 09 și 10 a anului 2022. Sub acest aspect, indică faptul că, pe baza greșelii emise de către persoana responsabilă de prezentarea Declarației privind TVA pentru lunile 09 și 10 a anului 2022, conducerea entității poate să emită ordin de pedepsire sau preîntâmpinare cu calitatea de executare a prejudiciului cauzat cu calificarea de ”venit ratat” pentru zilele achitării neîntemeiate a TVA la buget până la corectarea și returnarea pe contul întreprinderii sau stingerea obligațiilor fiscale reale în baza documentelor primare anexate la excluderea deficiențelor înregistrate.

80. Potrivit procesului-verbal nr.1/2 a ședinței comisiei de anchetă din 09.06.2023, la ordinea de zi a fost examinarea Notei Societății de Audit ”Consulting-Modern”SRL cu nr.471/06-2023 din 08.06.2023, și ca urmare a examinării

documentelor aferente acesteia, precum și explicațiilor contabilei Cojocaru Antonina, contabilei Midrigan Rodica și fostei contabile-șef adjunct Dragoșciuc Mihaela, comisia de anchetă a constatat că factura fiscală în cauză nr. ***** din 18.10.2022 cu sintagma la pct.7 ”Redirijări” ”Nonlivrare” în sumă de 32188,99 lei pe platforma e-Factură SFS la care reclamanta a avut acces, unde sunt transmise facturi spre acceptare, ultima a semnat-o cu semnătură electronică la 19.10.2022 și statutul ”Accept” factura fiscală a trecut în statutul ”Finisare”, unde următoarea etapă era reflectarea în evidența contabilă, dar factura dată din start urma să fie respinsă și solicitată de la emitentul facturii o altă factură fără mențiunea ”Nonlivrare”.

81. În aceeași ordine de idei, reține faptul că, contabilul șef Grăjdianu Viorel a efectuat corectarea necesară în evidența contabilă și în registrele de procurări și conform art.188 Cod fiscal a exercitat corectarea necesară prin reflectarea corectă în Declarația privind TVA pentru perioada respectivă. Totodată, în cadrul comisiei s-a stabilit că, reclamanta contrar prevederilor Ordinului intern cu nr.O-37 din 14.02.2022 ”Cu privire la termenii de raportare” adus la cunoștință reclamantei sub semnătură nu a prezentat în termen Declarația TVA-12 pentru luna octombrie 2022, necăutând la faptul că, reclamanta recunoaște că, respectiva Declarație nu cunoaște de către cine a fost emisă, deoarece din 23.11.2022-30.11.2022 se afla în concediu medical. Astfel, președintele comisiei a concretizat că, Declarația TVA pentru luna octombrie a fost prezentată cu întârziere la 25.11.2022 de către Antonina Cojocari, dar urma a fi prezentată până la 15.11.2022.

82. La fel, se mai indică faptul că, în cazul în care nu erau corectate registrele de procurări și nu se prezenta Declarația TVA-12 corectată urma ca entității să-i fie cauzat un prejudiciu. În acest sens, urmare a examinării situației per ansamblu, membrii comisiei de anchetă au decis unanim că, pentru încălcările comise, neîndeplinirea obligațiunilor de funcție, salariatei Dragoșciuc Mihaela ex contabilă-șefă adjunctă de a aplica sancțiunea disciplinară ”avertisment”.

83. Drept urmare, prin ordinul directorului general interimar SA,,FEE-Nord” nr.O-55 din 16.06.2023 în privința lui Dragoșciuc Mihaela șefă a Oficiului comercial Bălți (ex contabilă-șefă adjunctă) a fost aplicată sancțiunea disciplinară - avertisment.

84. Verificând legalitatea și temeinicia hotărîrii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel Colegiul Civil constată că soluția instanței de fond este una întemeiată, instanța ierarhic inferioară examinând cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi

procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art.130 CPC, a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, din care considerente o va menține.

85. Potrivit prevederilor art.9 alin.(2) lit.a) Codul muncii, salariatul este obligat: a) să-şi îndeplinească conştiincios obligaţiile de muncă prevăzute de contractul individual de muncă.

86. Conform prevederilor art.11 alin.(12), (16) a Legii contabilității și raportării financiare nr.287 din 15.12.2017, (12) Persoanele care întocmesc şi/sau semnează documentele primare, precum şi cele care le înregistrează în contabilitate poartă răspundere în conformitate cu art.34. (16) Contabilului-şef sau altei persoane împuternicite li se interzice să primească spre executare documente privind faptele economice ce contravin legislaţiei în vigoare, informînd în scris despre documentele şi faptele respective conducătorul entităţii. Astfel de documente se primesc spre executare numai după emiterea indicaţiilor în scris ale conducătorului entităţii, căruia îi revine răspunderea pentru acestea, iar potrivit prevederilor art.34 a aceleiași legi, entităţile şi persoanele care încalcă prevederile prezentei legi poartă răspundere disciplinară, civilă, contravenţională şi/sau penală, conform legislaţiei în vigoare.

87. Potrivit pct.(3), (15) pct.5 din Anexa nr.2 la Ordinul Ministerului Finanțelor cu privire la aprobarea formularului tipizat de document primar cu regim special ”Factura fiscală” și a Instrucțiunii privind completarea acestuia nr..188 din 28.08.2017, (3) Factura fiscală este un formular tipizat de document primar cu regim special pe suport de hîrtie sau în formă electronică, care se utilizează în cazurile: 1) Livrării mărfurilor, activelor, inclusiv în cazurile în care au fost emise avize de însoţire a mărfurilor: a) impozabile cu TVA conform prevederilor Titlului III al Codului fiscal; b) neimpozabile cu TVA. (15) În rândul 7 "Redirijări "în toate exemplarele facturii fiscale în caz de transportare a activelor fără transmiterea dreptului de proprietate, transmiterii activelor în leasing, arendă, locaţiune, uzufruct – se indică menţiunea " Non livrare".

88. Conform prevederilor art.(5) din Anexa nr.2 la Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la aprobarea formularului Declarației privind TVA și a Modului de completare a Declarației privind TVA nr.1164 din 25.10.2012, în anexa nr.1 (TVA FACT) la Declaraţia privind TVA se înregistrează toate facturile fiscale, inclusiv pentru refacturarea cheltuielilor compensate, primite în perioada fiscală pentru care se prezintă Declaraţia privind TVA, cu excepţia facturilor fiscale, la care, conform pct.15 din Instrucţiunea privind completarea

formularului tipizat de document primar cu regim special "Factura fiscală", aprobată prin Ordinul Ministerului Finanţelor nr.118 din 28 august 2017, în rîndul 7 "Redirijări" se indică menţiunea "Nonlivrare". Facturile fiscale, în temeiul cărora realizarea dreptului la deducere a TVA se asigură în conformitate cu art.102 alin.(12) din Codul fiscal, pot fi înregistrate în anexa nr.1 (TVA FACT) aferentă perioadei fiscale în care acestea au fost primite sau în perioada fiscală în care a fost asigurată deducerea TVA aferentă acestora (perioada fiscală în care a avut loc livrarea).

89. Potrivit Fișei postului Contabil Șef în cadrul SA„FEE-Nord” aprobat de către directorul general la 01.11.2018, printre sarcinile de bază a funcției respective este asigurarea ținerii continue a contabilității, iar printre obligațiunile de funcție prevăzute la pct.1 sunt: asigurarea efectuării corecte și la timp a înregistrărilor în contabilitate, cronologic și sistematic, potrivit planurilor de conturi și normelor legale emise de instituțiile de reglementare legală, în baza documentelor justificative ale tuturor faptelor economice; asigurarea întocmirii și prezentării oportune, complete și corecte a documentelor primare; urmărirea permanentă a legislației din domeniul financiar-contabil și asigurarea respectării acesteia, iar conform pct.3-efectuarea decontărilor apărute în procesul de activitate, iar potrivit pct.5-asigurarea întocmirii corecte a rapoartelor financiare, declarațiilor și altor documente informative privind activitatea economice-financiară a Societății. La fel, potrivit fișei de post respective, la compartimentul responsabilități a titularului funcției se evidențiază exercitarea conștientă a obligațiunilor funcționale în strictă conformitate cu Regulamentul intern al Societății și alte acte normative, precum și îndeplinirea la timp și calitativ obligațiunile de serviciu, ordinele și dispozițiile administratorului utilizând în acest scop integral programul de lucru. Astfel, respective fișă de post a fost adusă la cunoștința reclamantei la 12.09.2022, fapt pentru care a și semnat.

90. Aderent celor invocate, instanța de nivelul unu a reținut că potrivit Fișei postului Contabilul Șef Adjunct în cadrul SA„FEE-Nord” aprobat de către directorul general la 04.12.2018, contabilul șef adjunct poate fi substituit de către contabilul șef, contabil, respectiva fișă de post fiind adusă la cunoștința reclamantei la 12.09.2022, în sensul dat ultima aplicând semnătura.

91. Suplimentar, potrivit materialelor cauzei se mai atestă faptul că, factura fiscală nr. ***** din 18.10.2022 eliberată de către furnizorul SRL”Sadoveanu”, cu sintagma la pct.7 ”Redirijări” - ”Nonlivrare” în sumă de -32188,99 lei, pe platforma E-factură SFS, la 19.10.2022 a fost semnată cu semnătură

electronică de către reclamantă cu contabilizarea acesteia în evidența contabilă a SA,,FEE-Nord". Totodată, s-a stabilit că, semnarea și contabilizarea acestei facturi a dus la trecerea în debit TVA eronat și neîntemeiat a sumei de 3143,71 lei și a prezentării eronate a dării de seamă TVA-12.

92. În acest context,reieșind din normele enunțate, raportate la circumstanțele de fapt și materialele cauzei, instanța de fond justificat a constatat că ajunge la concluzia că, semnarea de către reclamantă a facturii fiscale ***** din 18.10.2022 cu reflectarea acesteia în evidența contabilă a SA,,FEE-Nord" s-a produs în mod incorect, deoarece factura respectivă urma a fi returnată către SRL"Sadoveanu" și solicitată o altă factură fără mențiunea "Nonlivrare".

93. Drept urmare, prin semnarea și acceptarea incorectă de către reclamantă în sistemul e-factura a Serviciului Fiscal de Stat, la 19.10.2022 a facturii fiscale nr.***** din 18.10.2022 cu sintagma la pct.7 "Redirijări" - "Nonlivrare" în sumă de 32188,99 lei, pe platforma E-factură SFS în locul returnării acesteia furnizorului, reclamanta a exercitat necorespunzător obligațiunile de funcție.

94. La fel, a reținut următoarele, pe lângă faptul că, la materialele cauzei există probă incontestabilă de semnare electronică de către reclamantă a facturii fiscale din cauză, la fel, în cadrul ședinței de judecată de către reclamantă a fost declarat că, într-adevăr ultima a semnat factura fiscală respectivă.

95. Potrivit Anexei nr.1 la ordinul nr.O-37 din 14.02.2022 a SA,,FEE-Nord", raportarea către Serviciul Fiscal de Stat a formei TVA 12 Declarația privind TVA este până la data de 15 a lunii următoare.

96. Totodată, instanța de fond, în cadrul examinării cauzei,a stabilit cu certitudine că, reclamanta contrar prevederilor Ordinului intern cu nr.O-37 din 14.02.2022 "Cu privire la termenii de raportare", nu a prezentat în termen Declarația TVA-12 pentru luna octombrie 2022, aceasta fiind prezentată cu întârziere la 25.11.2022 de către contabila Antonina Cojocari, dar urma a fi prezentată până la 15.11.2022 de către reclamantă.

97. Astfel, prin neprezentarea în termenul stabilit a Declarației TVA-12 pentru luna octombrie 2022, reclamanta a încălcat prevederile fișei de post al contabilului șef adjunct aprobat la 04.12.2018.

98. Totodată, cu referire la argumentul reclamantei, precum că, pe perioada 23.11.2022-30.11.2022 se află în concediu medical și nu putea să prezinte Declarația TVA-12 pentru luna octombrie 2022, prima instanță a stabilit cu temeinicie că, în sensul dat de către reclamantă nu a fost prezentat la materialele cauzei o careva probă, or, în conformitate cu prevederile art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească

circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

99. În concluzie, ținînd cont de cele examinate, instanța de fond a conchis cu temeinicie că, reclamanta în exercitarea funcției de contabil-șef adjunct, a admis greșeli în partea ce ține de domeniul specific funcției și a încălcat actele de reglementare în domeniul contabil, fiind sancționată, motiv pentru care pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiunilor de funcție a fost în mod legal sancționată disciplinar de către directorul general interimar SA„FEE-Nord”, ordinul emis în acest sens cuprinzând aspectele de conținut și formă, motiv din care pretenția reclamantei de anulare a ordinului nr.0-55 a SA„FEE-Nord” de sancționare disciplinară sub formă de avertisment din 16.06.2023, urmează a fi respins.

100. Totodată, cu referire la argumentul reclamantei, precum că, Nota de serviciu depusă de contabilul-șef Grăjdianu Viorel la 15.05.2023, poate fi considerată ca data constatării abaterii disciplinare, motiv din care consideră că, data emiterii ordinului de sancționare trebuia să fie cel târziu 14.06.2023 inclusiv, nu data de 16.06.2023, instanța de judecată menționează următoarele.

101. Potrivit prevederilor art.209 Codul muncii, (1)sancţiunea disciplinară se aplică, de regulă, imediat după constatarea abaterii disciplinare, dar nu mai tîrziu de o lună din ziua constatării ei, fără a lua în calcul timpul aflării salariatului în concediul anual de odihnă, în concediul de studii sau în concediul medical. (2) Sancţiunea disciplinară nu poate fi aplicată după expirarea a 6 luni din ziua comiterii abaterii disciplinare, iar în urma reviziei sau a controlului activităţii economico-financiare – după expirarea a 2 ani de la data comiterii. În termenele indicate nu se include durata desfăşurării procedurii penale.

102. Totodată, potrivit prevederilor art.207 alin.(1) Codul muncii, sancţiunea disciplinară se aplică de organul căruia i se atribuie dreptul de angajare (alegere, confirmare sau numire în funcţie) a salariatului respectiv.

103. La fel, potrivit prevederilor art.208 alin.(2) Codul Muncii, în funcţie de gravitatea faptei comise de salariat, angajatorul este în drept să organizeze şi o anchetă de serviciu, a cărei durată nu poate depăşi o lună. În cadrul anchetei, salariatul are dreptul să-şi explice atitudinea şi să prezinte persoanei abilitate cu efectuarea anchetei toate probele şi justificările pe care le consideră necesare.

104. În temeiul circumstanțelor invocate,a examinării și stabilirii incorectitudinii operațiunilor contabile ce privește semnarea facturii fiscale nr.***** din

18.10.2022 semnată de către reclamantă și neprezentarea în termenul stabilit a Declarației TVA-12 pe luna octombrie 2022, s-a dispus desfășurarea misiunii de audit asupra activității economice-financiare pentru anul 2022 care a fost elaborată de Societatea de Audit ”Consulting-Modern”SRL prin întocmirea Notei nr.471/06-2023 din 08.06.2023, care la fel pe lângă explicațiile contabilei Cojocaru Antonina, contabilei Midrigan Rodica și fostei contabile Șef adjunct Dragoșciuc Mihaela a fost examinată de către ancheta de serviciu în vederea stabilirii angajatului vinovat de îndeplinirea incorectă a operațiunilor contabile enunțate.

105. Astfel, în consecința prevederilor de drept invocate, raportate la situația de fapt, având în vedere atât desfășurarea anchetei de serviciu, cât și efectuarea controlului activității economice-financiare a SA„FEE-Nord” rezultă că, ordinul emis în privința reclamantei de aplicare a sancțiunii disciplinare – avertisment la 16.06.2023, a fost emis în interiorul termenul legal, deoarece acesta urma a fi emis în termen de 2 ani de la data comiterii.

106. În acest context, perioada comiterii abaterilor disciplinare s-a stabilit a fi luna octombrie a anului 2022, unde reclamanta la 18.10.2022 a semnat electronic în mod greșit factura fiscală nr. ***** din 18.10.2022 și la fel în luna respectivă n-a prezentat în termen Declarația TVA-12, iar ordinul de sancționare a reclamantei a fost emis la 16.06.2023, adică în interiorul termenului de 2 ani.

107. Drept urmare, raportând normele legale la situația de fapt, instanța de fond denotă că, ordinul de sancționare a reclamantei a fost emis în termenul legal a cărei durată nu a fost depășită de o lună de zile.

108. Conform prevederilor art.19 alin.(1), (3) Cod civil, (1) În condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

109. Potrivit prevederilor art.329 Codul Muncii, (1) Angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material şi cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligaţiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel. (2) Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părţi. Litigiile şi conflictele apărute în legătură cu repararea

prejudiciului moral se soluţionează de instanţa de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

110. Totodată, în raport cu cerința reclamantei privind încasarea prejudiciului moral în mărime a două salarii de funcție, pe motiv că, în legătură cu emiterea ordinului contestat, i-a fost lezată onoarea, demnitatea și reputația profesională de 22 de ani, instanța de judecată ajunge la concluzia că, o dată ce a fost stabilit faptul precum că, ordinul emis de SA,,FEE-Nord" privind aplicarea în privința reclamantei a sancțiunii disciplinare – avertisment, a fost emis legal, de către reclamantă fiind exercitat necorespunzător obligațiunile de funcție, rezultă că, reclamanta nu este îndreptățită de a solicita încasarea din contul SA,,FEE-Nord" a prejudiciului moral.

111. În consecință, în temeiul dispozițiilor legale enunțate supra, analizând toate probele în ansamblu, din punct de vedere al veridicității şi pertinenței acestora, instanța de fond a ajuns la concluzia justă privind respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Dragoșciuc Mihaela către SA,,FEE-Nord" cu privire la anularea ordinului și încasarea prejudiciului moral.

112. Potrivit art. 118 alin. 1) CPC în coraport cu prevederile art. 121 CPC, prevede în mod expre că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

113. Ca urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, în limitele cererii de apel, Colegiul civil concluzionează că argumentele expuse în cererea de apel declarată de Dragoșciuc Mihaela prin intermediul avocatului Dulgher Dumitru este lipsită de substanță obiectivă, iar instanța de fond – reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat speța sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art.130 CPC.

114. În asemenea condiții, critica apelantei care vizează drept eronată soluția adoptată de instanța de fond nu poate fi acceptată, din care considerente Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Dragoșciuc Mihaela prin intermediul avocatului Dulgher Dumitru și a menține hotărârea primei instanțe.

115. În conformitate cu art.art. 385 lit. a), 390 CPC, Colegiul civil ;

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de Dragoșciuc Mihaela.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Bălți, sediul Central, din 1 august 2023, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Dragoșciuc Mihaela către SA„FEE-Nord” cu privire la anularea ordinului, încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată .

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele completului
judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu